

**Lokal forskrift om motorferdsel i vassdrag for Stor-Elvdal kommune -
Høring og offentlig ettersyn**

Utvalg	Utvalgssaksnr.	Møtedato
Formannskapet	2025/46	03.09.2025

Vedlegg

- 1 Forslag til forskrift om motorferdsel i vassdrag i Stor-Elvdal kommune**
- 2 Forskrift om motorferdsel i utmark og vassdrag, Stor-Elvdal kommune, Hedmark - Lovdata**

Hjemmel:

Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag (motorferdselloven) av 10.06.1977
§ 4 tredje ledd.

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Forslag til lokal forskrift om motorferdsel i vassdrag i Stor-Elvdal kommune kunngjøres på kommunens hjemmeside og sendes ut på høring og offentlig ettersyn, jf. forvaltningsloven § 37.

Formannskapets behandling i møte 03.09.2025:

Votering: *Kommunedirektøren sitt forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.*

Vedtak i formannskapet den 03.09.2025:

Forslag til lokal forskrift om motorferdsel i vassdrag i Stor-Elvdal kommune kunngjøres på kommunens hjemmeside og sendes ut på høring og offentlig ettersyn, jf. forvaltningsloven § 37.

Bakgrunn

Stor-Elvdal kommune har siden 1980 hatt egen lokal forskrift om motorferdsel i utmark og vassdrag.

Den gjeldende forskriften fra 1980 regulerer kun forhold på Atnsjøen, og tillater motorbruk inntil 5 hk samt landing og start med småfly.

Tidligere regulering og praksis 2004-2015

I perioden 2004–2015 hadde Stor-Elvdal kommune en vedtatt kommunedelplan for motorferdsel i utmark og vassdrag. I henhold til punkt 6 i planen var bruk av motorfartøy tillatt på følgende vann og vassdrag:

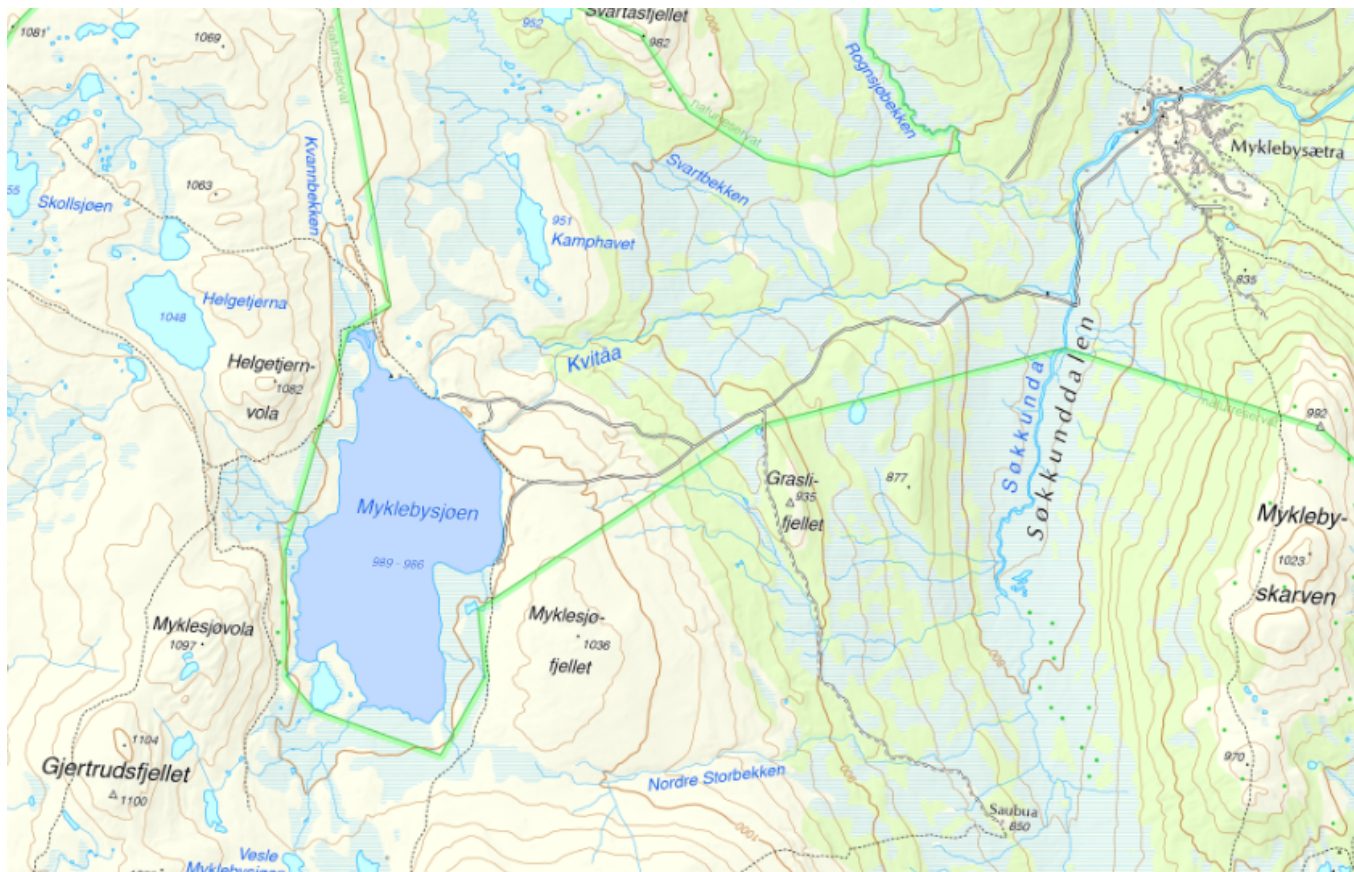
- Atnsjøen
- Myklebysjøen
- Glomma

Maksimal motorstørrelse var 10 hk. For Atnsjømyrene naturreservat gjaldt egne verneforskrifter. Bruk av vannscooter var forbudt.

Stor-Elvdal kommune har to innsjøer som er større enn 2 km², Atnsjøen og Myklebysjøen. I tillegg renner Glomma gjennom kommunen og inngår som farbart vassdrag på til sammen over 2 km².

Atnsjøen 4,6 km² i areal. Kommunegrense mot Sør-Fron deler sjøen i nord-vest. Grense til Atnsjøen naturreservat vises med grønn linje helt nord i sjøen.

Myklebysjøen 2,4 km² i areal

Stor-Elvdal kommune deler Atnsjøen med Sør-Fron kommune. Sør-Fron kommune vedtok i 2023 en lokal forskrift som tillater bruk av båtmotorer med inntil 10 hk på innsjøer større enn 2 km².

Ulik regulering av samme innsjø mellom to kommuner har skapt utfordringer for kontroll og håndheving, og bidratt til usikkerhet blant brukere.

Det har også blitt uttrykt bekymring for at dagens grense på 5 hk kan være utilstrekkelig for trygg ferdsel under krevende værforhold på sjøen.

Samlet sett tilsier disse forholdene at det er behov for en helhetlig gjennomgang og oppdatering av gjeldende forskrift.

Lovgrunnlaget:

Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag sier blant annet:

§ 1.(formål).

Formålet med denne lov er ut fra et samfunnsmessig helhetssyn å regulere motorferdselen i utmark og vassdrag med sikte på å verne om naturmiljøet og fremme trivselen.

§ 2.(virkeområde).

Med motorferdsel menes i denne lov bruk av kjøretøy (bil, traktor, motorsykkel, beltebil, snøscooter o.l.) og båt eller annet flytende eller svevende fartøy drevet med motor, samt landing og start med motordrevet luftfartøy.

Rundskriv T1/96 utdyper:

Loven vil også omfatte ferdselsinnretninger som i dag ikke er kjente eller i bruk, men som måtte bli utviklet i fremtiden.

Motordrevne fremkomstmidler omfatter ikke bare forbrenningsmotorer, men også maskiner som drives med andre former for energi som er eller kan bli aktuelle, som f.eks. elektrisk kraft. Motorferdselloven regulerer bruk av motordrevne ferdselsinnretninger beregnet på transport av personer eller gods. Elektriske motorer omfattes slik sett av motorferdselloven.

§ 3.(forbud mot motorferdsel i utmark og vassdrag).

I utmark og vassdrag er motorferdsel ikke tillatt med mindre annet følger av denne lov eller vedtak med hjemmel i loven.

§ 4. (tillatelser med hjemmel direkte i loven) tredje ledd:

Ferdsel med motorfartøy er tillatt på innsjøer som er 2 km² eller større, på elvestrekninger, og på innsjøer mindre enn 2 km² dersom disse inngår som en del av et farbart vassdrag.

Kommunen kan likevel bestemme at ferdsel som nevnt helt eller delvis ikke skal være tillatt.

§ 4 tredje ledd gir kommunen adgang til å fastsette strengere regler enn lovens hovedregel, og dermed tilpasse reguleringen til lokale forhold og behov.

Regulering av vannskuter

Vannskutere regnes som motorfartøy og omfattes av motorferdselloven. Nærings- og fiskeridepartementet har presisert at strenge regler gjelder:

- Føreren skal alltid utvise forsiktighet og tilpasse farten etter forholdene.
- Ved passering nær steder der det bades (innenfor 50 meter), må farten ikke overstige 5 knop.
- Alle brukere skal være iført godkjent flytevest.
- Førere må være minst 16 år dersom vannscooteren har motorstyrke over 10 hk.
- Dersom motoren er over 25 hk, må førere født 1. januar 1980 eller senere ha båtførerbevis.

Kommunene kan regulere eller forby bruk av vannskuter i egne vassdrag.

Vurdering

Forslaget til ny forskrift innebærer følgende hovedendringer:

- Forbud mot bruk av vannskuter i hele kommunen.
- Økning av tillatt motorstyrke fra 5 til 10 hk på Atnsjøen.
- Regulering av motorstyrke på Myklebysjøen og Glomma.

Vurdering i forhold til lovverket

Motorferdselloven § 4 tredje ledd gir et generelt unntak fra forbudet mot motorferdsel i utmark og vassdrag på større innsjøer og elver, og åpner i utgangspunktet for fri motorferdsel der vannflatene er 2 km² eller større.

Samtidig er det viktig å merke seg at kommunen er gitt et klart og selvstendig handlingsrom gjennom den avsluttende setningen i paragrafen:

"Kommunen kan likevel bestemme at ferdsel som nevnt helt eller delvis ikke skal være tillatt."

Bakgrunnen for denne adgangen er at kommunen har best kunnskap om lokale forhold, og er nærmest til å vurdere hensynet til naturmiljø, friluftsliv, støy, sikkerhet og øvrig brukerkonflikt. I praksis betyr det at Stor-Elvdal kommune – gjennom lokal forskrift – fullt ut kan regulere eller begrense motorisert ferdsel både på Atnsjøen, Myklebysjøen og Glomma, til tross for at de er over 2 km² og ellers ville vært åpne for fri ferdsel etter hovedregelen i loven.

Forslaget om lokal forskrift innebærer en strengere regulering enn det som følger av motorferdselloven § 4 tredje ledd, ved at det innføres begrensninger på motorstørrelse og forbud mot bruk av vannskuter.

Vannskutere regnes som motorfartøy og omfattes derfor av motorferdsellovens bestemmelser. I kommunedelplanen gjeldende fra 2009 -2014 var det gitt forbud for bruk av vannskuter i Stor-Elvdal kommune.

Selv om bruk av vannskuter i dag er tillatt etter generelle regler for fritidsfartøy, med krav til aktsom ferdsel og avstand til badende mv., har erfaringer fra nærliggende kommuner vist at bruk av vannskuter kan gi utfordringer knyttet til:

- Støybelastning,
- Fare for badende og andre brukere,
- Potensielle miljøskader i sårbare områder.

Flere omkringliggende kommuner har allerede vedtatt forbud mot vannskuter i sine respektive vassdrag. Det foreslås derfor at Stor-Elvdal kommune gjør det samme, som et forebyggende og tydelig grep for å ivareta sikkerhet, naturhensyn og konfliktfri bruk av kommunens vassdrag og innsjøer.

På Atnsjøen foreslås en endring ved at tillatt motorstørrelse øker fra 5 til 10 hk.

Økningen til 10 hk vurderes som et tiltak som ivaretar både sikkerhet til brukerne og miljøhensynet. En økning fra 5 til 10 hk gir båtførere bedre fremkommelighet og kontroll, spesielt under krevende værforhold. Dette er viktig på større vannflater som Atnsjøen, hvor vind og bølger kan gjøre ferdsel utfordrende.

Selv om en økning i motorstørrelse kan gi noe mer støy og vannforstyrrelse, vurderes 10 hk fortsatt som en moderat motorstørrelse med begrenset miljøpåvirkning.

Felles regelverk med Sør-Fron kommune vil gi betydelige fordeler for kontrollmyndigheter, brukervennlighet og samordning.

Myklebysjøen er, sammen med Atnsjøen, én av to innsjøer i Stor-Elvdal kommune med en vannflate over 2 km².

Selv om innsjøen er mindre tilgjengelig og ikke deles med andre kommuner, er det hensiktsmessig å etablere en ensartet regulering for alle større innsjøer i kommunen. Dette vil bidra til et tydelig og helhetlig regelverk, forenkle forvaltningen og sikre likebehandling av brukere.

En øvre motorgrense på 10 hk vurderes som tilstrekkelig for trygg ferdsel, samtidig som hensynet til naturmiljø og friluftsliv ivaretas.

Glomma utgjør en betydelig elvestrekning i Stor-Elvdal kommune, med flere områder hvor bebyggelse og rekreasjonsaktivitet ligger tett på vannet.

I dag benyttes vassdraget i liten grad til motorisert ferdsel i Stor-Elvdal, og det er få eller ingen kjente brukerkonflikter. I sommerhalvåret er Glomma et populært område for sportsfiske og annen naturbasert aktivitet, vannføringen er tidvis svært lav, noe som gjør elva lite egnet for hurtiggående fartøy.

En regulering av motorstørrelse og forbud mot bruk av vannskuter har som formål å redusere potensielle negative konsekvenser samt forebygge konflikter knyttet til naturmangfold, rekreasjon og annen bruk av området.

Regulering ved bruk av motorstørrelse versus hastighetsbegrensning

Flere nærliggende kommuner har valgt å regulere motorferdsel i vassdrag over 2 km² ved å fastsette maksimale hastighetsgrenser (målt i knop). I enkelte av kommunene kombineres dette også med begrensninger på motorstørrelse (hk).

En 10 hk båtmotor vil under normale forhold kunne oppnå en hastighet på rundt 10 knop, avhengig av faktorer som båtens størrelse, vekt og værforhold.

Til sammenligning tilsvarer 1 knop omtrent 1,852 km/t.

Valg av reguleringsform – enten motorstørrelse eller hastighet – bør vurderes ut fra lokale forhold, ønsket presisjonsnivå og kontrollmuligheter.

Begrensning i motorstørrelse gir en enkel og tydelig ramme både for brukerne og kontrollmyndigheter.

Hastighetsgrenser kan på sin side gi større fleksibilitet når det er behov for høyere motorkraft uten økt fart, men er vanskeligere å håndheve uten tekniske hjelpemidler og aktiv kontroll.

Stor-Elvdal kommune har i sitt forslag til forskrift valgt å regulere motorferdsel gjennom begrensning i motorstørrelse. Dette er gjort for å sikre samsvar med Sør-Fron kommune som vi deler Atnsjøen med, og for å gi både brukerne og kontrollmyndigheter et enkelt og tydelig regelverk.

Alternative reguleringsformer, som hastighetsgrenser, er derfor ikke vurdert nærmere.

Jf. naturmangfoldloven (NML) § 7 skal prinsippene i NML §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

§ 8. (kunnskapsgrunnlaget)

Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

Kommunen har tilgang til gode kartdatabaser med informasjon om naturvernområder, naturtyper, rødlistearter og sårbare arter.

Atnsjøen ligger delvis innenfor Atnsjømyrene naturreservat, hvor det i § 3 pkt 4 er bestemt at motorferdsel til lands og til vanns er forbudt. Start og landing med luftfartøy, herunder lavtflyging under 300 m, er forbudt.

Kunnskapsgrunnlaget anses som tilstrekkelig.

§ 9. (føre-var-prinsippet)

Jf. § 8 mener kommunedirektøren at kunnskapsgrunnlaget er godt, og at det videre ikke er nødvendig å benytte seg av føre-var-prinsippet.

§ 10. (økosystemtilnærming og samlet belastning)

Formålet med forskriften er å redusere den samlede belastningen på økosystemet ved å:

- Begrense tillatt motorstørrelse på innsjøer og vassdrag over 2 km²
- Forby bruk av vannskuter i hele kommunen

Selv om forskriften åpner for økt motorstørrelse på Atnsjøen, innfører den strengere begrensninger enn det som følger av motorferdselloven. Det er ikke ønskelig å følge lovens § 4 tredje ledd fullt ut, da denne ikke setter noen øvre grense for motorstørrelse.

Hurtiggående båter kan ha negativ påvirkning på akvatiske organismer, fugleliv og det omkringliggende naturmiljøet. I tillegg kan slik motorferdsel være forstyrrende for friluftsliv og bebyggelse i området.

§§ 11 og 12 er ikke vurdert da det ikke er relevant i denne saken.

Konklusjon

Stor-Elvdal kommune står ovenfor et behov for å oppdatere gjeldende forskrift fra 1980. Kommunedirektøren anser at forskriften vil kunne:

- Redusere mulige negative effekter på naturmiljø og friluftsliv
- Sikre ensartet regulering for innsjøer og vassdrag over 2 km² innen kommunen
- Harmonisere regelverket med nabokommuner der innsjøer og vassdrag deles

Kommunedirektøren anbefaler at forslag til lokal forskrift sendes ut på høring og offentlig ettersyn til berørte parter og statlige myndigheter, samt at den blir gjort tilgjengelig gjennom kommunens hjemmeside for andre som ønsker å sende høringssvar.

Når høringen er over legges saken frem for endelig behandling i kommunestyret.